

مۇندەرىجە

تارىخقا نەزەر

1. «شىنجاڭ» دېگەن ئۇقۇم نەدىن كەلگەن؟
2. شىنجاڭنى جۇڭگو زېمىنىنىڭ ئايرىلماس بىر قىسمى دېيىشكە قايسى تارىخىي پاكىتلار ئاساس بولالايدۇ؟
3. «تابغاچ خان» دېگەن سۆزنىڭ يوشۇرۇن مەنىسى زى-
دى نېمە؟
4. نېمە ئۈچۈن شىنجاڭنى «شەرقىي تۈركىستان» دەپ ئاتا-
شقا بولمايدۇ؟
5. «يىپەك يولى» دەپ نېمىگە قارىتىلغان؟ ئۇنىڭ تارىخىي رولى قايسى؟
6. شىنجاڭنىڭ ئۈچ ۋىلايەت ئىنقىلابى قانداق ئىش؟
- (10)

مىللەت ۋە ئاھالە

7. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدا ، مىللەتلەرنىڭ جايلىنىش ئەھۋالى قانداق؟
8. 40 نەچچە يىل مابەينىدە ، شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئاھالىسىنىڭ ئۆزگىرىش ئەھۋالى قانداق؟
9. نېمە ئۈچۈن شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر ئۆز-ئارا سىدىمۇ پىلانلىق تۇغۇت يولغا قويۇلدى؟
10. شىنجاڭدا خەنزۇلار نوپۇسىنىڭ كۆپىيىشى ئاز سانلىق

- مىللەتلەرنىڭ مەنپەئىتىگە زىيان يەتكۈزەمدۇ - يوق ؟ (21)
- 11 . شىنجاڭ ھەر مىللەت خەلقىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە ئالغا بېسىشى ئۈچۈن ، قانداق سىياسەت - تەدبىرلەرنى قوللاندى ؟ (23)
- 12 . شىنجاڭدا نېمە ئۈچۈن ھەر يىلى مىللەتلەر ئىتتىپاقى قى تەربىيىسى پائالىيىتى ئېلىپ بېرىلىدۇ ؟ (26)
- 13 . نۆۋەتتە شىنجاڭنىڭ مىللەتلەر مۇناسىۋىتى قانداق ؟ (28)
- 14 . شىنجاڭنىڭ ۋەزىيىتى مۇقىم ، مىللەتلەر ئىتتىپاقى دېيىلە - دۇيۇ ، يەنە نېمە ئۈچۈن توپىلاڭ ۋەقەسى يۈز بېرىدۇ ؟ (29)
- 15 . شىنجاڭنىڭ بارىن يېزىسىدا يۈز بەرگەن توپىلاڭنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالى قانداق ؟ (31)
- 16 . شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ قانداق قائىدە - يوسۇن ، پەرھىزلىرى بار ؟ (32)
- (31) مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە

- 17 . 1949 - يىلدىن ئىلگىرىكى شىنجاڭنىڭ ئىجتىمائىي ھا - لىتى قانداق ئىدى ؟ (37)
- 18 . شىنجاڭنىڭ دېموكراتىك ئىسلاھاتى قانداق ئېلىپ بېرىلغان ؟ (37)
- 19 . شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قاچان قۇرۇلغان ؟ (37)
- ئاپتونوم رايون تەۋەلىكىدە يەنە قانداق ئاپتونومىيىلىك جايلار قۇرۇلدى ؟ (40)
- 20 . شىنجاڭ جۇڭگونىڭ بىر ئاپتونوم رايونى بولۇش سۈپىتى بىلەن قانداق ئاپتونومىيە ھوقۇقلىرىدىن بەھرىمەن بولىدۇ ؟ (42)

21. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى يەرلىك خاراكتېر -
لىك قايسى قانۇن - نىزاملارنى تۈزۈپ چىقتى ؟ بۇ قانۇن - نىزاملار قانداق رول ئوينىماقتا ؟ (44)
22. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆتكەن ھەر ئۆ -
ۋەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ باشلىقلىرى كىملەر ؟ ئۇلار ئايرىم - ئايرىم
ھالدا قايسى مىللەت پۇقراسىدىن بولغان ؟ (45)
23. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ئۆتكەن ھەر ئۆ -
ۋەت خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىرى قايسى مىل -
لەت پۇقراسىدىن بولغان ؟ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق
خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىدىكى مىللەت تەركىبى ئەھۋالى
قانداق بولدى ؟ (46)
24. شىنجاڭدا ھازىر قانچىلىك ئاز سانلىق مىللەت كادىر -
لىرى بار ؟ ھەر قايسى ناھىيە (شەھەر) ، رايون (شەھەرگە قاراشلىق رايون)
ھۆكۈمەتلىرىنىڭ باشلىقلىرى ئىچىدە ئاز سانلىق مىللەت پۇقرالىرىدىن قانچىلىك بار ؟ (48)
25. شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي ئورگانلاردا رولىنى قانداق جارى قىلدۇردى -
دۇ ؟ (49)
26. ھەر مىللەت پۇقرالىرى ئوخشاش ئىشتا ئوخشاش ھەق ئېلىشقا ئېرىشەلەمدۇ - يوق ؟ ئىشچى قوبۇل قىلىش جەھەتتە -
ئاز سانلىق مىللەت پۇقرالىرىغا ئېتىبار بېرىلەمدۇ - يوق ؟ (50)
27. شىنجاڭدا ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرى ھۆرمەت قىلىندىمۇ - يوق ؟ (51)
28. شىنجاڭنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش ئەھۋالى قانداق ؟ (53)

29. شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئۆز تىل - يېزىقى

نى قوللىنىش ئەھۋالى قانداق؟ (57)

30. شىنجاڭدا مىللەتلەر ئىشلىرىنى باشقۇرىدىغان مەخ

سۇس ئاپپاراتلار تەسىس قىلىندىمۇ - يوق؟ (59)

دېنىي ئېتىقاد

31. شىنجاڭدىكى ھەر قايسى مىللەتلەرنىڭ دېنىي ئېتىقاد

ئەركىنلىكى كاپالەتكە ئىگە قىلىندىمۇ - يوق؟ (61)

32. شىنجاڭدىكى ئادەتتىكى مەكتەپلەردە دېنىي دەرس

تەسىس قىلىندىمۇ - يوق؟ (61)

33. شىنجاڭدىكى دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ يېتەر

لىك دېنىي پائالىيەت سورۇنلىرى بارمۇ - يوق؟ (62)

34. دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئامما خالىغانچە مەسچىت،

بۇتخانا سېلىشقا بولامدۇ؟ ھۆكۈمەت يۇل ئاجرىتىپ مەسچىت،

بۇتخانا سالامدۇ - يوق؟ (62)

35. شىنجاڭدىكى دېنىي زاتلار سىياسىي جەھەتتە، تۇر

مۇش جەھەتتە قانداق تەمىناتلاردىن بەھرىمەن بولىدۇ؟ (64)

36. شىنجاڭدىكى مەسچىت، بۇتخانلارنى باشقۇرۇش

ئاپپاراتى قانداق ۋۇجۇدقا كەلگەن؟ ئۇلارنىڭ ھۆكۈمەت بىلەن

قانداق ئالاقىسى بار؟ (64)

37. مۇسۇلمانلار سەئۇدى ئەرەبىستانغا بېرىپ ھەج تاۋاب

قىلىشقا بولامدۇ - يوق؟ (65)

38. شىنجاڭدىكى دېنىي زاتلار قانداق يېتىشتۈرۈلىدۇ؟

..... (65)

39. دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ دېنىي كىتابلار بىلەن

لەن تەستىلىنىشى كاپالەتكە ئىگە قىلىندىمۇ - يوق؟ (66)

40. شىنجاڭدىكى ئىسلام دىنى شۆيۈەندە دەرس ئۆتە -

دىغان چەت ئەللىك خادىملار بارمۇ - يوق؟ چەت ئەللىك ئوقۇ -

غۇچىلار قوبۇل قىلىندىمۇ - يوق؟ (66)

41. چەت ئەللىكلەر شىنجاڭغا كېلىپ مەسچىت ، بۇتخا -

نىلارنى سېلىشقا مەبلەغ جەھەتتىن ياردەم بەرسە ياكى دىن تار -

قاستا بولامدۇ - يوق؟ (67)

42. شىنجاڭدا قانداق داڭلىق مەسچىت ، بۇتخانىلار

بار؟ بۇ مەسچىت ، بۇتخانىلارنىڭ ھازىرقى ھالىتى قانداق؟

(68)

(68)

ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات ، ئىشكنى ئېچىۋېتىش

43. شىنجاڭنىڭ سانائەت ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش

تەرەققىيات ئەھۋالى قانداق؟ (71)

44. شىنجاڭنىڭ قاتناش - ترانسپورتىنىڭ تەرەققىيات ئەھ -

ۋالى قانداق؟ (74)

45. شىنجاڭنىڭ پوچتا - تېلېگراف ، ئالاقە ئىشلىرىنىڭ تە -

رەققىيات ئەھۋالى قانداق؟ (76)

46. شىنجاڭنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشىنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى

قانداق؟ (78)

47. ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشى ئەھۋالى قان -

داق؟ (79)

48. شىنجاڭ ئىگىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش جەھەتتە قان -

داق ئەۋزەللىكلەرگە ئىگە؟ (82)

49. شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى ئىقتىسادىي قۇرۇ -

49

- لۇش جەھەتتە قانداق ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش ھوقۇقىغا ئىد-
(84) گە ؟
50. دۆلەت شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا قايسى
(86) جەھەتلەردىن يار - يۆلەك بولدى ۋە ياردەم بەردى ؟
51. دۆلەت شىنجاڭنىڭ ئېنېرگىيە ، كان بايلىقلىرىنى ئاچ-
قاندا ، شۇ جاينىڭ ۋە ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەنپەئىتىگە
(89) قانداق ئېتىبار بەردى ؟
52. دۆلەت شىنجاڭنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى ئىقتىسادىي ۋە
ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا نىسبەتەن قانداق تەسەۋۋۇرلاردا بولۇ-
ۋاتىدۇ ؟ قانداق مۇھىم قۇرۇلۇش تۈرلىرىنى ئورۇنلاشتۇردى ؟
(92)
53. مۇشۇ ئەسىرنىڭ 90 - يىللىرىدا شىنجاڭنىڭ ئىقتىسا-
دىي تەرەققىيات بىلەن ئىجتىمائىي تەرەققىيات نىشانى ۋە ئاسا-
سىي ۋەزىپىسى نېمە ؟
(94) 54. تارىم ئويمانلىقىدىكى نېفىت ، تەبىئىي گاز بايلىقىنى
چارلاش - ئېچىشنىڭ تەرەققىياتى ۋە كەلگۈسى مەنزىرىسى قان-
(97) داق ؟
55. شىنجاڭنىڭ نېفىت ، تەبىئىي گاز بايلىقىنى چارلاش ۋە
ئېچىشنىڭ شۇ جاينىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىغا قانداق تەسىرى
(99) بار ؟
56. شىنجاڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئېلىپ بېرىش جەريانىدا
دا ، شۇ جاينىڭ بايلىقىنى قانداق قوغدايدۇ ۋە ياشقۇرىدۇ ؟
(102)
57. شىنجاڭ بۇنىڭدىن كېيىن مىللىي بۇيۇملارنى ئىشلەپ
چىقىرىشنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈستىدە قانداق ئويلىشىۋاتىد-
(105) دۇ ؟

58. شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ئىسلاھاتىنىڭ تەرەققىياتى قانداق؟ (106)
59. شىنجاڭنىڭ ئىشكىنى سىرتقا ئىچىۋېتىش ئىشلىرىدا قانداق ئىلگىرىلەشلەر بولدى؟ (110)
60. ئاسىيا، ياۋروپا چوڭ قۇرۇقلۇقى ئىككىنچى كۆۋرۈك-نىڭ تۇتاشتۇرۇلۇشى شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى بىلەن ئىسلاھات، ئىچىۋېتىشىدا قانداق ئەھمىيەتكە ئىگە؟ (113)
61. شىنجاڭ بۇنىڭدىن كېيىن دۆلەت ئىچىدە توغرا لىنىيەلىك ئىقتىسادىي بىرلىشىش ۋە ھەمكارلىشىشنى قانات يايدۇرۇش ئۈستىدە قانداق ئويلىشىۋاتىدۇ؟ (115)
62. شىنجاڭنىڭ تاشقى سودىسىنىڭ تەرەققىيات ئىستىقبالى قانداق؟ (116)
63. شىنجاڭ مەبلەغ سېلىش مۇھىتىنى ياخشىلاش تەرەپلەردە قانداق چارە-تەدبىرلەرنى قوللاندى بۇنىڭدىن كېيىنكى تەسەۋۋۇر قانداق؟ (119)
64. چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ شىنجاڭغا كېلىپ مەبلەغ سېلىپ كارخانا قۇرۇشىغا ئائىت قانداق ئېتىبار بېرىش سىياسىتى بار؟ رەسمىيەت قانداق بېجىرىلىدۇ؟ (121)
65. دۆلەتنىڭ جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، شىياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك قېرىنداشلارنىڭ مەبلەغ ئىئانە قىلىپ جامائەت بارانلىق ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشىغا ئائىت قانداق بەلگىلىمىلەر بار؟ (126)
66. دۆلەت مۇھاجىرلار بۇلىنى قوغداشتا قانداق بەلگىلىمىلەرنى چىقارغان؟ (127)
67. جۇڭگو مۇھاجىرلىرى، شىياڭگاڭلىق، ئاۋمېنلىق، تەيۋەنلىك قېرىنداشلارنىڭ شىنجاڭغا كېلىپ قىسقا مۇددەت تۇرغان

يوقلسا ، سودىگەرچىلىك قىلسا ، ئۇلارنىڭ چېگرىدىن كىرىپ -

چىقىش رەسمىيىتى قانداق بېجىرىلىدۇ؟ (128)

68. جۇڭگو ھۆكۈمىتى ئىلگىرى شىنجاڭدا ، ھازىر چەت

ئەللەردە ئولتۇراقلىشىپ قالغان ئاز سانلىق مىللەت يۇقىرىقىغا

قانداق پوزىتسىيە تۇتىدۇ؟ (129)

69. شىنجاڭدا قانداق ساياھەت ئورۇنلىرى بار؟ شىنجاڭ

بۇنىڭدىن كېيىن بۇ ساياھەت ئورۇنلىرىنى يەنىمۇ مۇۋاپىق ئېچىپ

پايدىلىنىش توغرىسىدا قانداق ئويلىشىۋاتىدۇ؟ (130)

70. چەت ئەللىكلەر ۋە شياڭگاڭلىق ، ئاۋمېلىق ، تەيۋەن

لىك قېرىنداشلار ھەمدە چەت ئەلدىكى مۇھاجىر قېرىنداشلار

شىنجاڭغا كېلىپ ساياھەت قىلماقچى بولسا ، قانداق رەسمىيەت

لەرنى بېجىرىدۇ؟ (133)

مائارىپ ، پەن - تېخنىكا ۋە مەدەنىيەت

71. جۇڭگو ھۆكۈمىتى شىنجاڭدىكى ئاز سانلىق مىللەت

لەرنىڭ ئەنئەنىۋى مەدەنىيىتىگە قانداق سىياسەتلەرنى قوللاندى؟

..... (135)

72. شىنجاڭدا ھازىر قانداق مەدەنىيەت مۇئەسسەسىلە

رى ، ئاپپاراتلىرى ۋە تەشكىلاتلىرى بار ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ

كۈندىلىك مەدەنىي تۇرمۇش ئەھۋالى قانداق؟ (139)

73. شىنجاڭدا مىللىي مائارىپنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالى

قانداق؟ (140)

74. شىنجاڭدىكى مەكتەپلەردە قايسى تىل - يېزىقتا

دەرس ئۆتۈلىدۇ؟ (143)

75. ئالىي ۋە ئوتتۇرا تېخنىكوم مەكتەپلەر شىنجاڭدا ئو-

- قانداق ، ئۇنىڭ جۇڭگۇچە ۋە غەربچە داۋالاش بىلىمى قانداق
 تەتقىقاتى ، شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (157) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (157)
 قانداق ئۆزلىكىنىڭ تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (157)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (155) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (155)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (154) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (154)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (151) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (151)

جەنۇبىي ئۆزلىكى

- (151) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (151)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (150) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (150)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (149) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (149)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (148) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (148)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (145) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (145)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (144) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (144)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (144) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (144)
 شىنجاڭدىكى مىللىي تىبابەتچىلىكنىڭ تەرەققىياتى
 (144) ... ؟ - تەدبىرلىرى ئۆزلىكىنىڭ ؟ ... (144)

مۇناسىۋىتى بار؟ (159)

86. شىنجاڭنىڭ داۋالاش - ساقلىقنى ساقلاش ئىشلىرى

بىلەن كىشىلەرنىڭ ئوتتۇرىچە مۆلچەرلەنگەن ئۆمۈر كۆرۈش ئەھدە

ۋالى قانداق؟ (160)

ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى

87. جۇڭگو ھۆكۈمىتى نېمىشقا شىنجاڭدا ئىشلەپچىقىرىش -

قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى قۇرىدۇ، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش

لۇش بىڭتۇەنىنىڭ خاراكتېرى ۋە ۋەزىپىسى نېمە؟ (164)

88. شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ئا -

ساسلىقى قايسى رايونلارغا جايلاشقان، ئۇنىڭ ئاپتونوم رايونى

يوللۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن قانداق مۇناسىۋىتى بار؟ ... (165)

89. شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى شىنجاڭنى

ئېچىش، گۈللەندۈرۈشتە قانداق مۇھىم روللارنى ئوينايدۇ؟

..... (165)

90. شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ

يەرلىك ئاز سانلىق مىللەت ئاممىسى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى

قانداق؟ (167)